

Maatregelen ter bevordering van de financiering van ondernemingen

1. Verruiming van de verstrekking van waarborgen

- Wat betreft de bevordering van de kredietverstrekking aan KMO's via waarborgen werden ondertussen via het **urgentiebesluit van 7 november 2008 al een aantal voor KMO's belangrijke versoepelingen in de Waarborgregeling** doorgevoerd.
- Intussen werd **recent op Europees vlak** naar aanleiding van de financiële crisis een tijdelijke versoepeling van de de minimis regeling toegestaan, tot eind 2010. Dit betekent concreet een verhoging van het maximum steunbedrag voor subsidies aan KMO's van 200.000 euro naar 500.000. **Omgerekend naar waarborgverstrekking laat dit een verhoging toe van het maximum bedrag aan toe te kennen waarborgen van 1,5 mio € nu naar 3,75 mio € per onderneming.** Toelating daartoe is aangevraagd bij de Europese Commissie.
- Via parlementair initiatief, werd in de Commissie Economie deze week **decretaal de mogelijkheid voorzien ook waarborgen aan grote ondernemingen** te verstrekken.

2. Nieuwe kapitaalronde bij publiek voor ARKimedes

- Op 8 juni 2005 werd het eerste ARKimedesfonds boven de doopvont gehouden: **"ARKimedes-Fonds nv"**.
- In september 2005 haalde het fonds met succes 110.000.000 euro op bij een breed publiek van particuliere beleggers (75.000.000 euro aandelen en 35.000.000 euro obligaties). Het ARKimedes-Fonds investeert uitsluitend als minderheidsaandeelhouder door middel van een kapitaalsparticipatie in een ARKIV. Het zijn uiteindelijk de ARKIV's die met hun middelen (afkomstig van zowel het ARKimedes-Fonds als van derde partijen) investeren in starters en KMO's in Vlaanderen.
- ARKimedes verdubbelt het aanbod aan risicokapitaal voor jonge groei-bedrijven. Het ARKimedes-Fonds biedt namelijk één euro extra voor elke euro die erkende private risicokapitaalfondsen (ARKIV's) investeren in een Vlaamse kmo.
- Het ARKimedes-Fonds heeft tot dusver 105 miljoen euro toegezegd aan 12 ARKIV's. Samen met de inbreng van private partijen in de ARKIV's, **is daarmee 218 miljoen euro beschikbaar geworden voor het verstrekken van risicokapitaal ten gunste aan Vlaamse kmo's.**
- De ARKIV's blijven actief gedurende een periode van maximum 12 jaar. Gedurende de eerste 4-5 jaar leggen zij zich toe op **nieuwe investeringen** in bedrijven, met de bedoeling in de daaropvolgende jaren nog **vervolginvesteringen** in bestaande portfoliobedrijven uit te voeren met het oog op een succesvolle exit.

- **Op 31 december 2008 hadden de ARKIV's voor ca. 66 miljoen euro aan risicokapitaalinvesteringen in 92 Vlaamse kmo's uitgevoerd.** Daarmee zit ARKImedes volledig op schema.
- Van de 218 miljoen euro die de ARKIV's beschikbaar hebben, wordt –in lijn met de marktpraktijken- ca. 20% voorbehouden voor het beheer van de fondsen. Dat betekent dat 80%, of ca. 174 miljoen euro, daadwerkelijk kan aangewend worden voor investeringen in bedrijven. Verwacht wordt dat 40% daarvan, of 70 miljoen euro, gebruikt wordt voor initiële investeringen en 60% (104 miljoen euro) voor vervolginvesteringen. De ARKIV's waren eind 2008 iets meer dan 2,5 jaar actief. Dat betekent dat ze, conform de marktgewoonten, in die periode voor ca. 40 miljoen euro (=iets meer dan de helft van initiële investeringsbedrag dat gespreid wordt over 5 jaar) hadden moeten investeren. **Met de 66 miljoen euro die zij tot dan toe geïnvesteerd hadden in Vlaamse ondernemingen, hebben zij de norm ruimschoots overschreden.**
- Gezien het parcours dat ARKImedes tot op heden heeft afgelegd en het feit dat de initiële investeringsperiode van de ARKIV's in de loop van 2010 zal aflopen, worden de voorbereidingen gestart voor de lancering van een tweede ARKImedesfonds in de eerste jaarhelft van 2010. Het is belangrijk nu aan de markt het signaal te geven dat de middelen voor ARKImedes gegarandeerd zullen blijven.

3. Administratieve vereenvoudiging: hervorming Vinnof en afschaffing NRC-Fonds

Het Vlaams Innovatiefonds, Vinnof in het kort, werd **begin 2006 opgericht om innovatieve ondernemingen** in Vlaanderen meer kansen te bieden door in hun prille levensfase de noodzakelijke financiering aan te reiken.

Vinnof maakte totnogtoe gebruik van 3 financieringsproducten:

- **Incubatiefinanciering:** biedt (pre-)starters de mogelijkheid om na te gaan of en hoe ze een innovatief idee kunnen realiseren en omzetten in een economische activiteit. Dat gebeurt met behulp van een achtergestelde lening. Zij kan worden toegekend aan ondernemers die een subsidie krijgen voor een KMO-haalbaarheidsstudie van het IWT.
- **Zaai kapitaal:** met zaai kapitaal investeert Vinnof risicodragend in de opstart en in de initiële groei van innovatieve ondernemingen in Vlaanderen.
- **Projectfinanciering:** biedt steun aan innovatieprojecten van Vlaamse kmo's. Dat gebeurt eveneens met behulp van een achtergestelde lening. Zij kan worden toegekend aan ondernemers die een subsidie krijgen voor een KMO-innovatieproject of een O&O-bedrijfsproject van het IWT.

De doelgroep van Vinnof bestaat op heden voor Zaai kapitaal en Incubatiefinanciering uit starters jonger dan 3 jaar. Voor Projectfinanciering vormen de KMO's de doelgroep.

Het maximale investeringsbedrag per onderneming bedraagt voor Zaai kapitaal 500.000 euro; voor Incubatiefinanciering 100.000 euro en voor Projectfinanciering 800.000 euro.

Het feit dat Vinnof als financieringsproduct van PMV op zijn beurt gebruik maakt van 3 verschillende financieringsproducten, en het feit dat voor elk van die producten verschillende criteria, financieringsvormen en maximum investeringsgrenzen van toepassing zijn, en andere doelgroepen beoogd worden, leidt meer dan eens tot verwarring bij ondernemers.

A. Daarom vereenvoudiging Vinnof

1. **Vinnof** wordt voortaan enkel gebruikt als **merknaam voor Zaaikapitaal**-investeringen. Dat zal ertoe bijdragen dat de verwarring die vandaag bij ondernemers t.o.v. Vinnof vaak optreedt, wordt weggewerkt.
2. Op basis van een aanmelding bij de Europese Commissie onder de kaderregeling inzake staatssteun voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie (2006/C 323/01), zal Vinnof op korte termijn Zaaikapitaal kunnen verstrekken **tot maximum 1,5 miljoen euro**. Bovendien wordt de doelgroep van starters uitgebreid van ondernemingen jonger dan 3 jaar tot kleine **ondernemingen jonger dan 6 jaar**.

B. Rekening houdend met de beperkte financieringsbedragen en de afwezigheid van een uitgewerkt businessplan bij (pre-)starters, wordt het **verstrekken van achtergestelde leningen** ("Incubatiefinanciering"), **gekoppeld aan een KMO-haalbaarheidsstudie, voortaan overgelaten aan het IWT**.

Dat betekent dat de behandeling van KMO-haalbaarheidsstudies (= studie ter voorbereiding van een verder *natraject met een welbepaald innovatiedoel; met een minimale begroting van 10.000 € en een steun van 50% van de aanvaarde kosten met een maximumsteun van 25.000 € te verhogen tot maximaal 35.000 € in geval de studie aansluit bij een beleidsdoelstelling of in geval van een relevante substantiële externe kennisinbreng¹) voortaan volledig zal gebeuren door het IWT, uiteraard wat de subsidie betreft, maar eveneens wat de additionele achtergestelde lening aanbelangt.*

PMV en Vinnof zullen inzake KMO-haalbaarheidsstudies niet meer betrokken worden bij de beslissingen van het IWT.

Het maximale bedrag aan achtergestelde leningen dat het IWT kan toekennen, gekoppeld aan een KMO-haalbaarheidsstudie, bedraagt **voor starters (KO's jonger dan 6 jaar)** maximaal 50.000 euro (= equivalent aan achtergestelde leningen van maximale subsidie voor KMO-haalbaarheidsstudie voor starters).

Het maximale bedrag aan achtergestelde leningen dat het IWT kan toekennen, gekoppeld aan een KMO-haalbaarheidsstudie, bedraagt **voor KO's ouder dan 6 jaar en MO's** maximaal 35.000 euro (= equivalent aan achtergestelde lening van maximale subsidie voor KMO-haalbaarheidsstudie voor niet-starters).

Voor starters wordt de achtergestelde lening toegekend aan het voordelige rentetarief.

C. Projectfinanciering verdwijnt bij Vinnof en wordt ondergebracht binnen de nieuwe financieringspijler van PMV-Mezzanine.

¹ Startende of jonge ondernemingen kunnen tot 25.000 € extra subsidie aanvragen specifiek voor de studie van hun ondernemingsplan/businessmodel. Op die wijze kunnen zij een KMO-haalbaarheidsstudie tot 50.000 € definiëren.

4. Maatregelen ter versterking van het eigen vermogen nieuwe PMV-pijler “achtergestelde leningen” (PMV Mezzanine)

A. Waarom PMV Mezzanine?

Met PMV-Mezzanine worden achtergestelde leningen bedoeld, leningen die achtergesteld zijn ten opzichte van de bestaande en toekomstige schulden van de onderneming.

Mezzaninefinanciering wordt door banken en andere verstrekkers van vreemd vermogen als eigen vermogen beschouwd. Het draagt aldus bij tot de versterking van de financiële structuur van de onderneming en vormt een hefboom voor het aantrekken van vreemd vermogen bij (private) kredietverstrekkers.

Achtergestelde leningen bieden voor ondernemers het voordeel dat zij hun aandelenkapitaal niet hoeven open te stellen voor derde partijen. Voor de verstrekkers van achtergestelde leningen biedt de financieringsvorm het voordeel van een vooraf vastgelegd rendement en een duidelijk exitperspectief.

Met het opstarten van deze activiteit, worden de volgende **doelstellingen** beoogd:

1. Het **versterken van de financiële structuur** van ondernemingen in het algemeen, dus **zowel van KMO's als grote ondernemingen, ouder dan 6 jaar**. Dat biedt een dubbel voordeel:

- er wordt een buffer gevormd om moeilijker perioden (zoals de huidige financiële crisis) te overbruggen;
- er wordt een hefboom gecreëerd voor het aantrekken van vreemd vermogen bij private kredietverstrekkers, dat op zijn beurt toelaat interessante investeringsprojecten te laten doorgaan.

2. **Kleine ondernemingen (KO's), jonger dan 6 jaar**, die via het IWT een subsidie ontvangen voor een KMO-innovatieproject of een O&O bedrijfsproject.

Modaliteiten van PMV Mezzanine

Mezzaninefinanciering van PMV is steeds **aanvullende financiering**, waarbij steeds minstens 20% van de middelen door een private partij worden voorzien.

Het is zo dat de PMV-Mezzanine zich tot een zo groot mogelijke groep van ondernemers richt.

Aangezien kleine ondernemingen (KO) op heden in de meeste gevallen terecht kunnen voor achtergestelde leningen bij het federale Participatiefonds (PF), en het niet de bedoeling is een overlap te vormen met de activiteiten van het PF, zal PMV zich met haar eigen middelen in eerste instantie richten tot die ondernemingen die bij het PF niet terecht kunnen, bestaande uit:

- innovatieve KO's die een IWT-subsidie voor een KMO-Innovatieproject of een O&O-bedrijfsproject willen aanvullen met een achtergestelde lening (de doelgroep)
- KMO's en grote ondernemingen met een financieringsbehoefte groter dan 250.000 euro.

De precieze **modaliteiten** waaronder de PMV Mezzaninefinanciering zal worden toegekend:

- Financieringsbedragen **tot maximum 2,5 miljoen euro** per onderneming;
- Een **gratieperiode** (zijnde de periode waarin geen kapitaalaflossingen gebeuren) van max. 2 jaar;
- Een **duurtijd van maximum 10 jaar** (incl. de 2 jaar gratieperiode)
- Een verlaagde **interestvoet** die geen aanleiding geeft tot het overschrijden van de toegelaten limieten van de Europese vrijstellingsverordeningen (zoals de minimis); of de Europese referentierentevoet + minimum 400 basispunten.
- **Het recht voor PMV om de lening te converteren** in kapitaal in geval van een kapitaalverhoging van de onderneming waaraan een derde onafhankelijke partij substantieel deelneemt, zodat een objectieve waardebeoordeling van de onderneming plaatsvindt.

5. Verruiming van terbeschikkingstelling van kapitaal voor life sciences: via het nieuwe fonds inVita bij PMV en via een verlenging van het Biotech Fonds Vlaanderen bij de Gimv

A. nieuw Life science fonds inVita bij PMV

De ervaring van PMV op het vlak van life sciences wijst er op dat **Vlaanderen toonaangevende rol kan spelen** op dit gebied en dat er reeds een duidelijk platform aanwezig is (cfr. Witboek Life Science Industrie Vlaanderen) dat belangrijk kan zijn bij de creatie van nieuwe bedrijven en het aantrekken van bestaande bedrijven.

De investeringen van PMV in life science fondsen die tot dusver zijn gerealiseerd, hebben betrekking op **participaties in fondsen**. De concrete investeringstoezeggingen bedragen op vandaag 15 mio €. Daarvan is 10 mio € toegezegd aan *Vesalius Biocapital*, dat vanuit Vlaanderen opereert, en 5 mio € aan *Aescap Venture*, dat een meer internationale oriëntatie heeft maar voldoende aanknopingspunten heeft met Vlaamse initiatieven.

Naast haar bestaande en eventueel bijkomende investeringen in fondsen zijn er goede redenen om **PMV extra middelen te laten aanwenden om op te treden als co-investeerder** die, samen met Vesalius Biocapital, Aescap Venture of andere life science investeerders, **rechtstreeks zou investeren in bedrijven**, waardoor meer jonge initiatieven financiering zouden vinden.

De middelen daartoe worden gehaald uit de valorisatie van geldmiddelen Gimvindus, die op de Vlaamse begroting geparkeerd staan. **16 miljoen €** aan

middelen uit de “**oude economie**” zullen aangewend worden voor “**nieuwe industriële innovaties**” in de life sciences.

B. Verlenging investerings- en realisatietermijnen voor het Biotech Fonds Vlaanderen

- Het Biotechfonds werd formeel **eind 1994 opgericht**. Het werd toen gestructureerd als een risicokapitaalfonds dat in co-investering met Gimv participaties neemt in bedrijven die actief zijn in de life sciences sector (maatschappelijk kapitaal 25 mio €)
- Het **beheer gebeurt op contractuele basis door Gimv** met een vergoeding in functie van de gerealiseerde meerwaarden (25% op individuele dossiers). Er wordt daarentegen geen beheersvergoeding voor Gimv voorzien.
- In **2000** werd een addendum goedgekeurd op de beheersovereenkomst van 1994 waardoor de investeringstermijn van het Biotechfonds werd verlengd tot eind 2004 en de realisatietermijn tot eind 2009. In **2005** werd de investerings- en realisatietermijn nogmaals door de Vlaamse Regering verlengd tot respectievelijk 2009 en 2014.
- De financiering van de investeringsactiviteiten gebeurt via middelen die worden gerecycleerd uit meerwaardes op investeringen.
- Met de initiële inleg van 25 mio euro werd door het Biotechfonds ondertussen een belangrijke hefboom gerealiseerd. **Eind 2008 bedroeg de waarde van de portefeuille van het fonds 63,2 mio euro**. Het Biotechfonds heeft er mee toe bijgedragen dat een aantal doelstellingen van het Vlaams gewest met betrekking tot de life sciences werden gerealiseerd:
 - in het kader van een gestructureerde valorisatiepolitiek voor biotech know-how in Vlaanderen, de oprichting van nieuwe biotechbedrijven en de uitbouw van bestaande ondernemingen in Vlaanderen (PGS, ABS, Innogenetics, deVGen, CropDesign, AbLynx, Pronota, ActoGeniX, ThromboGenics en Movetis);
 - het aantrekken van beloftevolle buitenlandse biotechbedrijven naar Vlaanderen (cf. Pharming, Crucell/Galagapagos, Diatos en TorreyPines Therapeutics);
 - de uitbouw van een groeiende biotechindustrie in Vlaanderen.
- Door de huidige moeilijke situatie op de financiële markten is het voor heel wat biotechbedrijven (zowel starters, groeibedrijven als voor publiek genoteerde ondernemingen) **erg moeilijk om nog financiering te bekommen. Het gaat bovendien om een kapitaalsintensieve sector met lange investeringscycli (10-15 jaar)**. Er mag dan ook worden verwacht dat de rol van het Biotechfonds Vlaanderen (in co-investering met GIMV) de komende periode nog in belang zal toenemen met betrekking tot de financiering van life sciences bedrijven in Vlaanderen.

Daarom werd beslist **de investerings- en realisatietermijnen van het Biotech Fonds Vlaanderen te verlengen met 6 jaar** tot respectievelijk 2015 en 2020. Daardoor kan het Biotech Fonds nieuwe langetermijninvesteringen in de groeisector van de biotechnologie stimuleren.